

היום נלמד בעזרת ה':

ברכות דף כז

למדנו במשנה לעיל שלדעת רבי יהודה זמן תפילת שחרית הוא "עד ארבע שעות": הגמרא דנה האם הזמן הוא 'עד בכלל' - כולל השעה הרביעית, או 'ולא עד בכלל' - לא כולל השעה הרביעית.

הגמרא מנסה להוכיח שלדעת רבי יהודה "עד" משמעותו 'עד בכלל': שהרי לרבי יהודה תפילת מוסף זמנה הוא עד שבע שעות מתחילת היום, ולמדנו בברייתא שאם היה צריך להתפלל מוסף ומנחה, לדעת ת"ק יתפלל מנחה ואח"כ מוסף כיון שה'תדיר' קודם (= המצוי קודם ללא מצוי - מנחה יותר תדירה ממוסף). ורבי יהודה חולק וסובר שיתפלל מוסף תחילה כיון שזמנו עובר, ואח"כ יתפלל מנחה שזמנה עד פלג המנחה.

לאור הנ"ל, אם נאמר שלרבי יהודה "עד" משמעותו 'עד בכלל' (וזמן תפילת מוסף הוא כולל השעה השביעית), מובן איך יתכן שיהיו לפניו חיוב של שתי תפילות (= מוסף ומנחה) - במקרה שהוא עומד להתפלל לאחר שש וחצי שעות מתחילת היום, שאז הוא כבר חייב גם במוסף וגם במנחה. אולם אם נאמר ש"עד" משמעותו 'לא עד בכלל', איך יתכן שיהיו לפניו שתי תפילות? הרי כבר בסוף השעה השישית עבר זמן מוסף, ואילו זמן מנחה יתחיל רק בשעה שש וחצי.

3 דברים שלמדנו מרב: 1 שמותר להתפלל תפילת של שבת בערב שבת (= כשמקבל שבת מבעוד יום). **2** שמותר לתלמיד להתפלל מאחורי רבו. **3** שאסור לעבור כנגד המתפלל שמונה עשרה, ואם הוא רחוק ממנו 4 אמות, מותר.

מי שקיבל שבת מבעוד יום אסור במלאכה. ואף שהיה מעשה ברבי שנכנס למרחץ לאחר שקיבל שבת מבעוד יום - רבי נכנס רק להזיע, ומעשה זה היה לפני שחז"ל גזרו על הזיעה בשבת.

מה דינו של מי שקיבל שבת בטעות (= היה יום מעון וחשב שכבר נכנסה שבת)?

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מותר להתפלל תפילת שבת ולעשות קידוש על הכוס מבעוד יום.
 מותר להתפלל תפילת ערבית של מוצ"ש בשבת ולעשות הבדלה על הכוס (ראה ביאור תוספות).
 הגמרא דנה האם תפילת ערבית היא רשות או חובה, ומביאה בהקשר לכך מעשה ברבן גמליאל הנשיא ורבי יהושע שנחלקו בזה, ואיך שהדבר גרם לכך שהעבירו את רבן גמליאל מנשיאותו, ומינו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא במקומו כשהוא רק בן 18.

מושגים בדף

להתרחץ ולהזיע בשבת: בהתחלה היו מתרחצים בשבת במים חמים שהוחמו בערב שבת. כשראו חז"ל שהבלנים מחממים את המים בשבת ואומרים שחיממו אותם מערב שבת, גזרו לאסור את הרחיצה במים חמים בשבת - גם אם הוחמו מערב שבת. אח"כ אסרו גם להכנס לבית המרחץ בכדי להזיע, כיון שראו שאנשים נכנסים לרחוץ בשבת במים חמים שהוחמו מערב שבת, ואומרים שהם נכנסים רק להזיע.

